THE TIMES GROUP

MAHARASHTRA TIMES

Women's Sanitation:

An Inconvenient Truth

A high impact campaign aimed at driving awareness and demanding action towards women's health through better sanitation

Why Women's Sanitation?

THE TIMES GROUP

Women's health is largely neglected in Indian society. Women have been forced to **compromise on health and sanitation**. Toilets are few and far between and most of them are in a state of **disrepair and neglect**

These matters have been compounded by **social beliefs, myths and taboos** around menstruation

Women in the weaker sections of society **risk their lives to accidents or crimes** while defecating in the open

"Swachch Bharat" or "Clean India" movement is heavily publicised by the Indian Government. However, it's important to take stock of the ground reality and hold authorities accountable for action

Idea & Objectives

THE TIMES GROUP

IDEA	An impactful campaign highlighting the administrative and social lacunae in the area of women's health and sanitation and driving positive change towards a healthier, cleaner future
OBJECTIVES	• **Awareness:** Highlight the present state of women's sanitation in Maharashtra • **Empowerment:** Create an open dialogue and communication channel between women across sections of society and experts / policy makers • **Action:** Assign accountability and demand action from concerned authorities • **Impact:** Create tangible impact towards ensuring better sanitation facilities for women

Modus Operandi

Multiple touchpoints across print, digital media and onground activations

THE TIMES GROUP

स्वच्छतेचा मुद्दा महिलांच्या आरोग्याशी आणि आत्मसन्मानाशी जोडलेला आहे. 'स्वच्छ भारत अभियाना'ला तीन वर्षे पूर्ण होत असताना आजही देशातील कोट्यवधी महिलांना उघड्यावर शौचाला जावे लागते. मासिक पाळीबाबतचे गैरसमज इतके मोठे आहेत की त्यातून अनेक आजारांना निमंत्रण मिळते. महिलांच्या संदर्भातील या मुद्द्यांना लक्ष्य करून महाराष्ट्र टाइम्स 'वाट स्वच्छ आरोग्याची' ही मोहीम चालवणार आहे. त्याची सुरुवात शौचालयांची सद्यस्थिती दर्शवणाऱ्या या मालिकेमधून करत आहोत.

महाराष्ट्र टाइम्स वाट स्वच्छ आरोग्याची

मंडाला, एकता नगर, मानखुर्द

शेकडो महिला वापरतात धोकादायक शौचालये

हे तर माणसं गिळणारे खड्डे!

sharmila.kalgutkar
@timesgroup.com
Tweet : @ksharmilaMT

मुंबई : 'एकतानगरमधले शौचालय डोळ्यासमोर खचले, ते मृतदेह आमच्या नजरेसमोर बाहेर काढले. वर्ष व्हायला आले, अजून शौचालयाचा पत्ता नाही. सहा हजार लोकांचा भार वाहत असलेल्या सार्वजनिक शौचालयांमध्ये जातो, शौचालय खचलंय, गॅसची टाकी गळतेय. कधीही माणूस आत नाहीसा होईल. देवाचं नाव घेऊन आत जातो, जिवंत बाहेर आलो की पुन्हा त्याचे आभार मानतो, ही शौचालये नाहीत तर माणसं गिळणारे खड्डे आहेत…' ही आर्त वेदना आहे, मंडलातील एकतानगर भागातल्या महिलांची. सहा महिन्यांपूर्वी इथले शौचालय खचून तीन जणांचा मृत्यु झाला होता. महिनाभरात नवीन शौचालय बांधून देतो, असे आश्वासन देण्यात आले, पण ते कागदावरच राहिले. महिलांनी वस्तीला लागून असलेल्या दुसऱ्या तशाच केव्हाही कोसळून पडेल अशा शौचालयांची वाट धरली.

हीच अवस्था वाशीनाका, लुंबानी नगर, लक्ष्मीनगर, जयहिंद नगर, लोटस कॉलनी , बैंगनवाडी, कुर्ला पश्चिम, डम्पिंग, मानखुर्द, भारतनगरसारख्या

मटा मालिका भाग १

मुंबईच्या कानाकोपऱ्यातल्या सार्वजनिक आणि 'पे अॅण्ड यूज' शौचालयांचीही आहे. जयहिंद नगरमध्ये नगरसेवक निधीमधून ३५ वर्षांपूर्वी शौचालय बांधण्यात आले होते. अतिवृष्टीमुळे हे अधिक खचले आहे. लाद्या निखळून पडल्यात, छप्पर गळू लागले आहे. पाण्याचा निचरा होत नाही. पण ते वापरण्याशिवाय मुली व महिलांना पर्याय नाही.

>> असुरक्षिततेच्या जोडीला संसर्गही!…४

Stories Highlighting the state of disrepair of public toilets

- 3 persons in Mankhurd suburb of Mumbai died after falling in a toilet tank
- Impact: Mumbai Municipal Corporation announced construction of 14 new toilets

...म्हणून आम्ही एकदाच जेवतो

बिबळ्याचे भय: महिला शौचालाही जाण्याचे टाळतात

मुंबईत गोरेगावसारख्या ठिकाणी एकीकडे सुखसोयींनी युक्त गगनचुंबी इमारती आकार घेत असताना दुसरीकडे याच गोरेगावातील आरेच्या हिरव्या बेटावर मात्र दोनशे-तीनशे जणांच्या वस्तीसाठी दोन ते तीन शौचालयांचीही सोय नाही. त्यामुळे जंगलाचा वापर नैसर्गिक विधींसाठी केला जातो. या जंगलात बिबळे, साप यांचा वावर आहे. शौचाला गेलेल्या दोन महिलांवर बिबळ्याने केलेल्या हल्ल्याची घटना ताजी आहे. बिबळ्याच्या या दहशतीमुळे महिलांची प्रचंड कुचंबणा होते. या समस्येचा ऊहापोह या मालिकेतून...

anuja.chawathey
@timesgroup.com
Tweet : @anujaacMT

आरेमधील चाफ्याच्या पाड्याजवळील शौचालयाची ही अवस्था. या शौचालयापर्यंतचा रस्ता निर्जन आहे.

नैसर्गिक विधींसाठी घराबाहेर गेलेल्या बायजी बेंद्रे यांच्यावर बिबळ्याने हल्ला केला.

आशा गावित यांनाही बिबळ्याचा सामना करावा लागला.

प्रमिला रिंजड यांच्या चार वर्षांच्या मुलावर हल्ला झाल्यानंतर मुलांना बाहेर पाठवण्याची धास्ती वाटते.

महाराष्ट्र टाइम्स — वाट स्वच्छ आरोग्याची — मटा मालिका भाग १

हल्ल्यानंतर नेते येतात!

मटा CITIZEN REPORTER

घरों में शौचालय बनाएं तभी सुरक्षित होंगी लड़कियां

gyaneshwar.prasad
@timesgroup.com

■ दुराचार और छेड़खानी के ज्यादातर मामले शौच को जाते समय ही हो रहे हैं

■ हर माह हो रहीं औसतन छह घटनाएं, करीबी ही बना रहे हैं शिकार

यहां शौच जाते समय महिलाओं से हुई वारदात

04 अगस्त	10 अगस्त	13 अगस्त	19 अगस्त	14 सितंबर	24 सितंबर	04 अक्टूबर
नगराम के मऊगांव निवासी युवती से रेप का प्रयास	मलिहाबाद के भावाखेड़ा में युवती से छेड़खानी, दो गिरफ्तार	मड़ियांव के गाजीपुर बलराम गांव निवासी को युवक ने बहलाकर अगवा किया	बीकेटी गांव में किशोरी से रेप का प्रयास, आरोपित गिरफ्तार	सरोजनीनगर में किशोरी से रेप का प्रयास, आरोपित गिरफ्तार	निगोहां इलाके में शौच के लिए गई बुजुर्ग की हत्या	रहीमाबाद में पांच युवकों ने गैंगरेप के बाद युवती को गोली मारी

सभी गांव ODF हों तो रुकें घटनाएं

धांधली भी बन रही मुसीबत का सबब

Stories highlighting the dangers of open defecation

- 2 women attacked by leopards in broad daylight
- 7 instances of sexual crimes against women within the span of 2 months

सॅनिटरी पॅडचा 'सुरक्षित' आधार

मासिक पाळीच्या काळात स्वच्छता, काळजी महत्त्वाची

Yamini.sapre
@timesgroup.com
Tweet : @yaminisapreMT

ही काळजी घ्या

जीएसटी ओझे कायम

हजारो महिलांसाठी सॅनिटरी नॅपकिन्स ही 'चैन'च

sharmila.kalgutkar
@timesgroup.com
Tweet : @ksharmilaMT

उलटा प्रवास?

सॅनिटरी पॅडच्या कचऱ्याचे काय?

विल्हेवाट लावण्यासंदर्भात सरकारी धोरणच नाही

sharmila.kalgutkar
@timesgroup.com
Tweet : @ksharmilaMT

स्वच्छता व्यवस्थापन ही सरकारची जबाबदारी

आता सुरुवात न्यायालयीन लढाईची!

THE TIMES GROUP

Stories around Menstruation and Sanitary Pads

- Healthy and safe usage
- Impact of GST and Taxation Burden on sanitary pads
- Environmental impact and healthy disposal of sanitary pads

THE TIMES GROUP

Stories aimed at changing mindsets and busting taboos and myths around menstruation

- Religious myths such as no entry into places of worship
- Social myths and beliefs

THE TIMES GROUP

Reader Engagement

- Maharashtra Times invited views from readers on topics related to menstruation and the state of public toilets
- Over 500 e-mails and letters received; the best were published in the newspaper

THE TIMES GROUP

Onground Interactions with Doctors and Experts

- Series around menstrual health with leading doctors and experts
- Onground health seminars in schools and colleges

अक्षय कुमार

vachak.vishesh@gmail.com

यावर खुलेपणाने बोलू या!

महाराष्ट्र टाइम्स

वाट स्वच्छ आरोग्याची

काजोल

vachak.vishesh@gmail.com

स्वच्छतेच्या सवयी बदला!

महाराष्ट्र टाइम्स

वाट स्वच्छ आरोग्याची

Celebrity Plug-ins

- Guest articles from Bollywood stars Akshay Kumar and Kajol

महाराष्ट्र टाइम्स

वाट स्वच्छ आरोग्याची

मोकळेपणाने व्यक्त व्हा!

मटा live

मासिक पाळी या विषयावर अनेक वर्षांपासून मोकळेपणाने बोलायला जणू अघोषित बंदी घालण्यात आली आहे. वेगवेगळ्या प्रकारच्या अंधश्रद्धा, जुन्या बुरसटलेल्या रुढी-परंपरांमध्ये हा विषय जखडून ठेवलेला आहे. मात्र त्यामागील शास्त्रीय, वैद्यकीय पैलूही आता उलगडून पाहण्याची गरज आहे. 'मटा'ने सुरू केलेल्या 'वाट स्वच्छ आरोग्याची' या मोहिमेने या कोंडीला तोंड फोडण्याचे काम सुरू केले आहे. मासिक पाळीशी निगडित असणारे अनेक प्रश्न, शंकाकुशंकांना प्रसिद्ध स्त्रीरोगतज्ज्ञ डॉ. निखिल दातार, केईएम रुग्णालयाच्या डॉ. कामाक्षी भाटे यांनी 'मटा फेसबुक लाइव्ह'च्या माध्यमातून मोकळेपणाने उत्तरं दिली. मासिक पाळीशी निगडित असणाऱ्या सर्वसामान्यांच्या मनातील गैरसमज त्यानिमित्ताने दूर झाले.

मासिक पाळी हा विषय नेमका कसा मांडायचा यासाठी लागणारे आवश्यक असे शब्दभांडार पालकांकडे नसते. या विषयावर नेमके कसे बोलायला हवे, हे पालकांनाच शिकवण्याची गरज आहे.

रजोनिवृत्तीनंतर माझ्यातले स्त्रीत्व संपणार आहे, या भावनेला थारा होऊ न देता या टप्प्याकडे सकारात्मक दृष्टिकोनातून पाहण्याची गरज आहे.

संकलन : शर्मिला कलगुटकर

Digital / Social Media amplification

- FB live discussion with leading experts
- Over 9000 views generated

Impact

Maharashtra Government Launched the “Asmita” (Pride) scheme for rural girls and women: **Sanitary pads at just Rs. 5 for a pack of 8**

Municipal Corporation of Mumbai **constructed 14 new toilets** in the Mankhurd Suburb after reporting the dangerous condition of toilets

---

Several State Transport Bus Depots and Suburban railway stations made the use of public toilets **free for women**

Several State Transport Bus Depots and Suburban railway stations made the use of public toilets **free for women**

Impact

THE TIMES GROUP

Several colleges in Mumbai installed **sanitary napkin vending machines**

Ahmednagar Citizens' Forum got the State Transport to **repair and clean** all toilets at the bus station and install a **toilet seat for disabled travelers**

Police superintendent of Ahmednagar district provided a separate **mobile toilet van for women police**, first of it kind in the state

Minister of state, town planning, Maharashtra sent a notice to Commissioner office of Mumbai Corporation to submit a **report on action** to be taken on public toilets at tourist spots

THE TIMES GROUP

Thank You!